

Medicinhistoriska museet 29 januari 2015

Byggnaden vid Östra Hamngatan 11 är det andra Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg och användes som sådant mellan 1823-54 varefter det tredje Sahlgrenska kom att ligga i sociala huset. Det första hade funnits nära Kronhusbodarna, vid korsningen Post/Smedjegatan. Idag inryms medicinhistoriska museet i byggnaden vid Östra Hamngatan och dit hade 22 besökare från SPF Vintergåcken kommit för att få en belysning av synen på hälsa och sjukdom genom tiderna. Vår utmärkte guide Robert Wallsson gav oss under en timme en spännande genomgång av utvecklingen under gångna århundraden.

Historiskt har det funnits en stark koppling mellan medicin och religion till långt fram i senare tid och med ett kunnande som utvecklats i trakterna runt medelhavet.

Den äldre uppfattningen baserades på att kroppen bestod av fyra vätskor som skulle vara i balans såsom blod, slem, svart respektive gul galla och vid obalans mellan dessa tillämpades olika former av åderlåtning och avtappning. Sådan behandling förekom in på 1800-talet, ja behandling med blodiglar förekommer på sina ställen än i dag. Vi fick beskrivet olika instrument som användes, det kanske mest skrämmande för oss var kniven som stacks in i nackskinnet där en tråd, en hank av något material fördes in för att tappa vätskor ur huvudet. Otäckt förvisso.

Avtappningsmetoder beskrivs och med en "klok gumma" i bakgrunden

Kloka gummor har varit verksamma långt in i modern tid och säkert har här funnits mycken erfarenhet som idag utgör en del av den alternativa medicinen.

En sjukbädd visades och där bädden var omgiven av någon slags gardin men öppen uppåt, den sjuka luften skulle inte spridas åt sidan men genom öppningen uppåt skulle den försvinna och ersättas av frisk luft. Begreppen sjuk luft-frisk luft har haft stor betydelse in på 1900-talet, inte mist vid behandling på sanatorier.

Vilka var de tidiga kirurgerna, jo frisörerna, det ingick i deras skråverksamhet. Här gällde "Ingen bedövning, sprit, såga fort". Tog det tid var sannolikheten hög att patienten dog av chock.

Urvalet av blivande sjuksköterskor belystes och de skulle vara "av god moral och härkomst" och deras klädregler var strikta långt in på 1950-talet, något som några av våra besökare kände igen.

Behandlingen av tuberkulos visades och ända in på 1940-talet användes en så kallad **Forlaniniapparat**, där gas fördes in i lungsäcken så att denna föll ihop och eventuella tuberkulösa hålbildningar skulle tryckas ihop. Först 1944 kom det första verkamma medlet PAS mot tuberkulos, upptäckt av göteborgsläkaren Jörgen Lehmann.

Forlaniniapparat

Operationsmetod för att avlägsna urinsten visades, inte behagligt. Det fanns så mycket mer att studera på museet så det är absolut värt ett extra besök och nog kan vi vara glada över moderna metoder, mediciner och smärtstillande medel. Det var inte bättre förr det kunde vi konstatera efter detta mycket intressanta besök.